

EL MODERNISME

Literatura Hispanoamericana

Sovint tenim tendència a associar la paraula modernisme, referida a literatura, amb noms com Miguel de Unamuno, Valle Inclán, Machado, Joan Maragall... i gairebé sempre oblidem que tots ells han estat precedits per un considerable número d'escriptors llatinoamericans que són els veritables iniciadors del moviment modernista: Manuel Gutiérrez Nájera, Julián del Casal, José Martí i José Asunción Silva formen una primera generació avançada cap al 1.875, que amb Rubén Darío s'impulsa definitivament.

Entre 1.895-1.905 amb Leopoldo Lugones, Santos Chocano i Neruo s'arriba a la seua màxima plenitud.

Així doncs, el modernisme naix a Hispanoamèrica i és el primer moviment autòcton americà i que a més s'exporta.

En una primera aproximació, modernista és tot aquell que veu l'ora lo modern sobre lo antic. Dit en termes literaris lo antic seria el decadent model espanyol i lo modern són els moviments francesos i anglesos: simbolisme, naturalisme, parnasianisme i totes les avantguardes.

Tot això cap dins el modernisme ja que és una escola oberta: un moviment de síntesi i assimilació. Així mateix no té uns principis estètics determinats però sí que hi ha una coincidència de renovació sobretot en retòrica i música verbal. Rubén Darío a les seues Palabras Liminares, pròleg a "Prosas Profanas", ho diu així: "como cada palabra tiene un alma, hay en cada verso además de la armonía verbal, una melodía ideal. La música es sólo de la idea, muchas veces". Per això en Darío es imprescindible més que en ningú, repetir la lectura dels seus versos deixant-se portar. La creació de bellesa és la clau. Busquen embellir

la vida mitjançant la bellesa de les seves composicions.

Juntament amb aquest afany preciosista el cubà José Martí ens dóna un altre element bàsic com la sinceritat: "Amo las sonoridades difíciles y la sinceridad, aunque pueda parecer brutal". Aquesta frase està treta del pròleg als seus "Versos Libres" i és, aquest pròleg, per si sol, tot un manifest de la seva manera d'entendre la poesia. Martí va més enllà del seu temps, més enllà del MODERNISME.

El poeta cubà té una voluntat de comunicació, de fer-se entendre de forma immediata deixant a banda les formalitats de la poesia.

Així, els seus versos són una mena de diàleg amb ell mateix que procura trencar la passivitat del lector.

Martí no inventa res. Tot el que escriu, abans ho ha vist. Al poema "Pollice Verso" recorda els seus anys de presó:

"Y aún me aterro
De ver con el recuerdo lo que
he visto
Una vez con mis ojos.

.....
¡Recuerdos hay que queman la
memorial"

Les seues últimes composicions

formen part d'un modernisme més popular. Són més transparents. Pot ser que alguns reconequeu aquestes estrofes que formen part del seu llibre "Versos Secillos":

Yo soy un hombre sincero
De donde crece la palma,
Y antes de morirme quiero
Echar mis versos del alma.

.....
He visto vivir a un hombre
Con el puñal al costado,
Sin decir jamás el nombre
De aquella que lo ha matado.

.....
Mi verso es de un verde claro
Y de un carmín encendido:
Mi verso es un ciervo herido
Que busca en el monte amparo.

Tot això cap dins del MODERNISME com cap tot allò que, en paraules, intenta "aprisonar el alma de las cosas" com diu Rubén Darío.

Per acabar tornaré a citar el pròleg de José Martí. Ell sabia molt bé que les seues innovacions no eren del gust de tots i acaba així el seu escrit: "Todo lo que han de decir, ya lo se, y me lo tengo contestado. He querido ser leal, y si pequé, no me avergüenzo de haber pecado".

V.T.R.

SUPERMERCAT FERRANDO, C.B

ALDI

GRUPO
IEA

AL SEU SERVEI EN PREUS
I QUALITAT

C/CASTELLO, 25 LES COVES